

LitLab Leesclub

Leesclub 44: Liefde & macht

Het smelt van Lize Spit

Spelregels

In deze leesclub discussieer je met een groepje van 4 tot 6 lezers over *Het smelt* van Lize Spit. Je doet dat aan de hand van kaartjes met vragen over de tekst. De leesclub begint met een korte inleiding, die een van de spelers voorleest. Daarna volgen 4 rondes:

1. Ronde 1 bestaat uit 5 quizvragen over de tekst. Een van de spelers leest de vragen voor en alle spelers (inclusief voorlezer) schrijven hun antwoorden op een blaadje. Na het omdraaien van de laatste vraag verschijnen de juiste antwoorden in beeld. Daarna berekent iedereen zijn score.
2. Ronde 2 is een algemeen vragenrondje over de tekst: de spelers benoemen om de beurt wat ze onduidelijk vonden en proberen samen een antwoord te vinden. Als de grootste onduidelijkheden opgelost zijn, begint ronde 3.
3. Degene met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje van de discussievragen omdraaien van een stapel naar keuze. Hij of zij geeft antwoord op de vraag, waarna de rest mag reageren. Vervolgens kiezen de overige spelers om de beurt een kaartje van een van beide stapels. Als een discussievraag herhaalt wat eerder in het gesprek al aan bod gekomen is, mag de speler die aan de beurt is een volgende kaart omdraaien. Dit gaat zo door totdat alle kaartjes omgedraaid zijn.
4. Aan het einde van de discussie komen de spelers samen tot een oordeel over de tekst. In ronde 4 geven ze een oordeel uitgedrukt in sterren en motiveren zij hun keuze.

Deze leesclub werd ontwikkeld door Iris Beijers, Sanne Bens, Lenny van Noorloos en Janine Roosink, onder begeleiding van Roeland Harms en in samenwerking met de redactie van LitLab, een digitaal laboratorium voor literatuuronderzoek op de middelbare school. Ga voor meer lesmateriaal naar www.litlab.nl. Een docentenhandleiding en een didactische verantwoording van deze werkvorm zijn beschikbaar via www.litlab.nl/docenten.

Deze leesclub is gratis beschikbaar onder de Creative Commons licentie 'Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Internationaal'.

Inleiding

Omdat we door anderen al gauw ‘de drie parasieten’ werden genoemd, kwam Pim in het tweede leerjaar met de term ‘drie musketiers’. We wisten niet precies wat we ons erbij moesten voorstellen, maar de slogan ‘één voor allen, allen voor één’ die hij luid scandeerde bij het oplopen van de speelplaats maakte veel goed. We begonnen de naam te pas en te onpas te gebruiken: bij het afstormen op doel; bij het terugkrijgen van slechte en goede rapporten; bij het openen van elke fles Kidibul, tot we geloofden dat er nooit iets belangrijkers zou zijn dan onze vriendschap, we ervan uitgingen dat de geschiedenisboeken zich op ons hadden gebaseerd, in plaats van omgekeerd.

In *Het smelt* wisselen drie fases uit Eva’s leven elkaar af: het heden (2015), de zomer van 2002, en de jaren vóór 2002. We lezen over Eva’s gezin in een klein Vlaams boerendorp, en over haar vriendschap met Pim en Laurens. De verwaarloosde Eva groeit op als kind van twee alcoholisten en klampt zich vast aan haar twee vrienden, bang om ook hen te verliezen. Maar in de loop van de vakantie worden de samenkomsten steeds grimmiger en bedenken de jongens steeds wrede plannen. Pim en Laurens hebben de kwetsbare Eva in hun macht en uiteindelijk wordt zij zelf slachtoffer van hun gewelddadige spel. De machtsverhoudingen veranderen pas 13 jaar later, wanneer Eva terugkeert naar haar geboortedorp met een blok ijs in de kofferbak.

In deze leesclub discussieer je over de redenen achter het geweld dat de personages elkaar aandoen. Zijn alle mensen in staat tot wreedheid, of worden zij wreed gemaakt? Wie is schuldig en wie is medeplchtig? Over die vragen ga je met elkaar in gesprek.

Ronde 1: Quiz

Draai de 5 kaartjes met quizvragen een voor een om en noteer allemaal het antwoord op een blaadje.

Ronde 2: Vragenrondje

Wat vond je onduidelijk in *Het smelt*, wat begreep je niet zo goed? Formuleer om de beurt een vraag over de tekst en probeer samen tot een antwoord te komen.

Ronde 3: Discussievragen

De speler met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje omdraaien van een van de twee stapels met discussievragen.

Ronde 4: Oordeel

Geef *Het smelt* samen een waardering uitgedrukt in sterren. Beargumenteer vervolgens jullie keuze. Wat vonden jullie goed en wat juist minder goed? Heeft de discussie jullie individuele oordeel veranderd, en zo ja, hoe? Probeer voorbeelden en argumenten te halen uit jullie reacties

Quizvraag 1

Hoe heet het dorp waar het verhaal zich afspeelt?

LitLab

Quizvraag 2

Op wie is Eva stiekem verliefd?

LitLab

Quizvraag 3

Wat is de grootste hobby van Elisa?

LitLab

Quizvraag 4

Tesje heeft een aantal obsessieve rituelen. Noem er minstens 2.

LitLab

Quizvraag 5

Wat is de oplossing van Eva's raadsel?

LitLab

Antwoorden

1. Bovenmeer
2. Eva is verliefd op Jan
3. Paardrijden
4. O.a.: op het toetsenbord typen, haar fiets volgens een vast patroon klaarzetten, voor het slapengaan iedereen een goede nacht wensen, de kalender op de wc terugzetten
5. De man stond op een blok ijs dat gesmolten is.

LitLab

Quizvraag 3

Quizvraag 2

Quizvraag 1

Antwoorden

Quizvraag 5

Quizvraag 4

Feest der herkenning? 1/8

Was de omgeving waarin jij bent opgegroeid vergelijkbaar met het dorpje Bovenmeer? Wat is het belangrijkste verschil en de belangrijkste overeenkomst?

Feest der herkenning? 2/8

Leg uit hoe het verhaal precies eindigt. Kwam dat einde onverwachts voor je, en welke emotie (boosheid, verdriet, teleurstelling etc.) riep dat einde bij je op?

Feest der herkenning? 3/8

Deze roman beschrijft veel ellende (seksueel geweld, verwaarlozing, verslaving) en geeft daarnaast allerlei beschrijvingen van smerigheid en gruwelijkheid (mest, braaksel, bloed, urine). Hoe was dat voor jou: zijn er grenzen aan wat jij als lezer kunt verdragen en heeft dit verhaal die grenzen overschreden?

Feest der herkenning? 4/8

Van Het smelt zal ook een film worden gemaakt. Is het voor jou anders om dit verhaal in een boek te lezen dan om het in een film te zien? Zo ja, leg uit wat het verschil is. Zo nee, leg uit waarom er voor jou geen verschil is.

Feest der herkenning? 5/8

Het zusje van Eva, Tesje, gedraagt zich eigenaardig. Wat is er volgens jou met haar aan de hand?

Feest der herkenning? 6/8

Het verhaal is geschreven vanuit het perspectief van Eva. Dat betekent dat je als lezer alles vanuit Eva meemaakt. Stel je voor dat je het verhaal vanuit een ander personage zou moeten herschrijven. Welk personage zou dit zijn en waarom kies je voor dit personage?

Feest der herkenning? 7/8

In 2015, dertien jaar na de verschrikkelijke gebeurtenissen van de zomer van 2002, neemt Eva wraak op het dorp. Wat vind je van de manier waarop ze dit doet en vind je dit terecht?

Feest der herkenning? 8/8

Heeft dit boek je beter doen begrijpen waardoor mensen in staat zijn om slechte dingen te doen? Zo ja, leg uit wat jij hierover geleerd hebt. Zo nee, leg uit waarom deze roman er niet in slaagt om dat begrip te vergroten.

Feest der
herkenning? 3/8

Feest der
herkenning? 2/8

Feest der
herkenning? 1/8

Feest der
herkenning? 6/8

Feest der
herkenning? 5/8

Feest der
herkenning? 4/8

Feest der
herkenning? 8/8

Feest der
herkenning? 7/8

Stof tot nadenken? 1/8

Lees het citaat uit de inleiding nog eens. De drie vrienden staan bekend als 'de drie musketiers'. De drie musketiers hadden als slogan: 'één voor allen, allen voor één'. Vind je deze slogan passen bij de vriendschap van Pim, Laurens en Eva?

Stof tot nadenken? 2/8

Behalve over de vriendschap met Pim en Laurens, gaat het verhaal ook over de band tussen Eva en haar gezin. Hoe is de relatie tussen Eva en haar ouders? En tussen Eva en haar broer Jolan en haar zusje Tesje?

Stof tot nadenken? 3/8

De communicatie tussen Eva's gezinsleden verloopt stroef en indirect: denk aan de voicemailberichten van Eva's vader, Tesjes codetaal in het word-document, en Eva's laatste voicemailbericht aan Tesje. Wat zegt die manier van communiceren over de relaties in het gezin?

Stof tot nadenken? 4/8

Pim, Laurens en Eva zijn vanaf hun geboorte op elkaar aangewezen. In de zomer van 2002 verandert deze vriendschap en bedenken Pim en Laurens steeds wrede spelltjes. Geeft het verhaal volgens jou een verklaring voor het gedrag van Pim en Laurens?

Stof tot nadenken? 5/8

Geeft het verhaal een verklaring waarom Eva in de zomer van 2002 steeds meedoet met Pim en Laurens, zelfs bij seksueel geweld? Zo ja, leg uit wat die verklaring is. Zo nee, wat is jouw eigen verklaring?

Stof tot nadenken? 6/8

We hebben dit boek onder het thema 'Liefde en macht' gezet. Kun jij dat uitleggen: hoe hangt liefde samen met macht in de keuzes die Eva maakt?

Stof tot nadenken? 7/8

Op een gegeven moment in het heden denkt Eva terug aan 2002 en zegt ze: 'Ik ging ervan uit dat Tesje de reden was dat ik al die tijd onzichtbaar was gebleven – ik had er alleen voor haar willen zijn.' Vind je Eva inderdaad onzichtbaar? Waarom wel/niet?

Stof tot nadenken? 8/8

Verschillende personages blijken in staat tot wrede en gemene daden. Ook Eva zelf: ze probeert Elisa's paard te vergifigen en verraadt juf Emma. Wat zegt het verhaal volgens jou over mensen: zijn mensen zoals Pim, Eva en Elisa van zichzelf slecht, of worden ze slecht gemaakt door hun opvoeding en trauma's?

Stof tot
nadenken? 3/8

Stof tot
nadenken? 2/8

Stof tot
nadenken? 1/8

Stof tot
nadenken? 6/8

Stof tot
nadenken? 5/8

Stof tot
nadenken? 4/8

Stof tot
nadenken? 8/8

Stof tot
nadenken? 7/8